

Colofon

- **Missie** JurisDidact streeft ernaar kennis en inzicht bij juristen te verhogen en de ontwikkeling van het professioneel handelen te bevorderen door middel van onafhankelijke, individuele nascholing.
- **PO-punten** 4
- **Geldigheid** U kunt de eindtoets maken zolang deze in uw online persoonlijk dossier staat vermeld.

- **Redactie** Mr. drs. Marije Jeltens
Mr. dr. Sander Kole
Mr. Carolien Noorduyn
Mr. dr. Lies Punselie
- **Docent** Mr. Annelies Sutorius-van Hees
- **Uitgever** Igno Ketelaars
- **Vormgeving** Roelof Koster Design, Mildam

© 2026 JurisDidact, Gorssel

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Het is zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever niet toegestaan deze uitgave, geheel of gedeeltelijk, geautomatiseerd te reproduceren, extraheren, scrapen, analyseren of anderszins te gebruiken voor tekst- en datamining, machine learning, de training, ontwikkeling of verbetering van kunstmatige-intelligentiesystemen, taalmodellen of vergelijkbare technologieën. De uitgever behoudt uitdrukkelijk alle rechten voor ten aanzien van tekst- en datamining als bedoeld in artikel 150 Auteurswet en de tekst van Richtlijn (EU) 2019/790, alsmede, voor zover van toepassing, rechten op grond van de Databankenwet.

- **Bestellingen** De basisprijs van een programma is € 265,50 (excl. btw), tenzij anders vermeld. Bij gelijktijdige bestelling vanaf 4 programma's geldt korting. Zie hiervoor de website van JurisDidact. JurisDidact legt de gegevens van bestellers vast voor verwerking van de bestelling. De gegevens kunnen door ons worden gebruikt om u te informeren over relevante producten en diensten, tenzij u te kennen hebt gegeven hiertegen bezwaar te hebben.
- **Certificaten** Certificaten worden alleen toegekend aan kopers van losse programma's.
- **Administratie** Bij wijziging van de tenaamstelling en/of het adres verzoeken wij u deze gegevens door te geven aan de klantenservice van JurisDidact: Parallelweg 25, 7213 VT Gorssel.
- **Algemene voorwaarden** Levering en diensten geschieden volgens de Algemene voorwaarden van MOCuitgevers BV, gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 6469182. Een exemplaar van deze voorwaarden zal op verzoek worden toegezonden. De voorwaarden zijn te raadplegen via www.mocuitgevers.nl.

Inhoud

Inleiding – 5

Pretoets – 7

Blok A

Co-ouderschap

- A1 Inleiding – 10
- A2 Belangrijke begrippen en uitgangspunten – 11
- A3 Geschillen over een kindrekening – 13
- A4 Hoofdverblijfplaats, BRP en rechtsingang – 13
- A5 Kinderbijslag en kindgebonden budget – 16
- A6 Combinatiekorting en kinderopvangtoeslag – 21

Blok B

Capita Selecta (bijzondere vraagstukken bij kinderalimentatie)

- B1 Inleiding – 23
- B2 Bijzondere kosten in de alimentatieberekening – 23
- B3 Jongmeerderjarigen – 28
- B4 Forfaitair woonbudget versus werkelijke woonlasten – 34

Blok C

Herbeoordeling van overeengekomen of door de rechter vastgestelde alimentatie

- C1 Inleiding – 41
- C2 Gronden voor wijziging – 42
- C3 Ingangsdatum – 43

- C4** Terugwerkende kracht – **45**
 - C5** Terugbetalen na verlaging alimentatie – **45**
 - C6** Nabetalen na verhoging alimentatie – **47**
 - C7** Indexering – **47**
-

Afkortingenlijst – **50**

Antwoorden pretoets en casuïstiek – **51**

Toetsvragen – **57**

De vaststelling van kinderalimentatie behoort tot een van de meest voorkomende onderwerpen binnen de familierechtpraktijk. In veel gevallen maken ouders hierover onderlinge afspraken, al dan niet met behulp van een advocaat of mediator. Wanneer overeenstemming uitblijft, zal de rechter de bijdrage vaststellen aan de hand van de wettelijke maatstaven van behoefte en draagkracht. Bij de beoordeling daarvan vormt het Rapport alimentatienormen, dat jaarlijks wordt geactualiseerd, het belangrijkste praktische uitgangspunt.

In de rechtspraktijk blijven vragen bestaan waarop het rapport geen uitputtend antwoord geeft. Dat is ook begrijpelijk. Behoeft en draagkracht zijn open normen en laten ruimte voor de beoordeling van de omstandigheden van het concrete geval. Bovendien beperkt het rapport zich tot onderwerpen die binnen de reikwijdte van de begrippen behoefte en draagkracht vallen. Het rapport weerspiegelt de binnen de rechtspraak ontwikkelde uitgangspunten voor de invulling van deze begrippen. De verdere invulling is in belangrijke mate overgelaten aan de rechtspraak. Juist op onderwerpen waarop het Rapport alimentatienormen slechts algemene uitgangspunten bevat of bewust ruimte laat voor maatwerk, heeft de rechtspraak de afgelopen jaren belangrijke accenten gelegd en zijn nieuwe lijnen ontstaan. De rechter heeft de open normen nader ingevuld en toegepast op nieuwe feitelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Dat geldt onder meer voor de financiële gevolgen van co-ouderschap, de kwalificatie van bijzondere kosten, de rechtspositie van de jong-meerderjarige, de wijziging van alimentatie en de toepassing van het forfaitaire woonbudget.

Deze cursus brengt deze ontwikkelingen bijeen en plaatst ze in het kader van de wettelijke regeling en het Rapport alimentatienormen. De onderwerpen die in deze cursus worden behandeld, zijn geselecteerd omdat zij in de dagelijkse rechtspraktijk regelmatig aanleiding geven tot discussie, terwijl het Rapport alimentatienormen daarvoor niet steeds een eenduidig antwoord biedt. Aan de hand van de toepasselijke wetgeving, het Rapport alimentatienormen en actuele rechtspraak wordt besproken welke uitgangspunten gelden, waar ruimte bestaat voor afwijking en welke aandachtspunten daarbij in de praktijk van belang zijn. U wordt daarbij bekend verondersteld met de grondslagen van behoefte, draagkracht en onderhoudsverplichting zoals deze zijn uitgewerkt in het Rapport alimentatienormen. De nadruk ligt op de actuele ontwikkelingen in de rechtspraak en de betekenis daarvan voor de rechtspraktijk.

Blok A
Blok B
Blok C

Deze juridische nascholing bestaat uit de volgende blokken:
Co-ouderschap
Capita Selecta (bijzondere vraagstukken bij kinderalimentatie)
Herbeoordeling van overeengekomen of door de rechter vastgestelde alimentatie

■ **Doelstellingen**

Na afloop van deze juridische nascholing kunt u:

- de belangrijkste, actuele knelpunten bij de vaststelling en wijziging van kinderalimentatie signaleren en juridisch beoordelen;
- recente rechtspraak betrekken bij de toepassing van het Rapport alimentatienormen, waaronder de toepassing van het forfaitaire woonbudget en beoordelen wanneer aanleiding bestaat om van de daarin opgenomen uitgangspunten af te wijken;
- de financiële gevolgen van co-ouderschap beoordelen en bijzondere kosten zoals kosten van kinderopvang, reiskosten, hobby's of topsport, juridisch kwalificeren;
- de behoefte en onderhoudsaanspraak van jongmeerderjarigen beoordelen en de actuele rechtspraak daarover toepassen;
- procesrechtelijke aandachtspunten herkennen, in het bijzonder bij geschillen over co-ouderschap, alimentatie voor jongmeerderjarigen en wijziging van alimentatie;
- de actuele rechtspraak over wijziging van alimentatie toepassen, in het bijzonder ten aanzien van de ingangsdatum, terugwerkende kracht, terug- en nabetaling en indexering.

■ *Opmerking*

Deze cursus bestaat uit drie gedeeltes, te weten Blok A, Blok B en Blok C. Voor ieder blok dient u ongeveer 1 uur en 20 minuten de tijd te nemen.

■ *Criteria toets*

U slaagt voor de eindtoets als u minimaal 6 van de 10 vragen juist heeft beantwoord. U kunt tweemaal herkansen.

■ *Over de docent*

Annelies Sutorius-van Hees is senior raadsheer in het gerechtshof Den Haag. Zij behandelt onder meer zaken op het gebied van kind- en partneralimentatie en verzorgt regelmatig cursussen op het gebied van alimentatierecht en -rekenen. Zij was tot 2026 lid van de Expertgroep Alimentatienormen. De cursus is op persoonlijke titel geschreven.

Om voor uzelf te bepalen wat uw kennis is van dit onderwerp, kunt u vrijblijvend de onderstaande pretoets maken. De resultaten van de pretoets tellen niet mee voor uw eindscore.

- 1 Op grond van welk wettelijk artikel heeft een jongmeerderjarige (18 tot 21 jaar) een zelfstandige aanspraak op een bijdrage in de kosten van levensonderhoud en studie jegens beide ouders?
 - A Art.1:392 lid 2 BW.
 - B Art.1:395a BW.
 - C Art.1:400 lid 1 BW.
 - D Art 1:408 lid 1 BW.
- 2 Welk percentage bedraagt het forfaitaire woonbudget dat bij de berekening van de draagkracht voor alimentatie als uitgangspunt in het Rapport alimentatienormen wordt gehanteerd?
 - A 25% van het netto besteedbaar inkomen.
 - B 35% van het netto besteedbaar inkomen.
 - C 30% van het netto besteedbaar inkomen.
 - D 40% van het netto besteedbaar inkomen.
- 3 Welk rechtsmiddel staat ter beschikking wanneer ouders met gezamenlijk gezag een geschil hebben over de uitvoering van financiële afspraken in een ouderschapsplan, zoals een kindrekening?
 - A Een verzoek tot wijziging van de kinderalimentatie op grond van art. 1:401 lid 1 BW.
 - B Een geschillenregeling op grond van art. 1:253a BW.
 - C Een kort geding op grond van art. 254 Rv.
 - D Een vordering uit onrechtmatige daad op grond van art. 6:162 BW.
- 4 Wat is de wettelijke grondslag voor de wijziging van een eerder vastgestelde of overeengekomen kinderalimentatie wegens gewijzigde omstandigheden?
 - A Art. 1:402 lid 1 BW.
 - B Art. 1:401 lid 1 BW.
 - C Art. 1:397 lid 2 BW.
 - D Art. 1:402a BW.

- 5 Welk percentage bedraagt de maximale zorgkorting bij co-ouderschap met een gelijke zorgverdeling, uitgedrukt als percentage van de behoefte van de minderjarige?
- A 35%.
 - B 15%.
 - C 25%.
 - D 50%.
- 6 Wat is de wettelijke grondslag voor de jaarlijkse indexering van alimentatiebedragen?
- A Art. 1:401 lid 1 BW.
 - B Art. 1:402 lid 1 BW.
 - C Art. 1:402a BW.
 - D Art. 1:400 lid 1 BW.
- 7 Voor welke leeftijdscategorie geldt op grond van art. 1:400 lid 1 BW een wettelijke voorrang boven alle andere onderhoudsgerechtigden bij onvoldoende draagkracht van de alimentatieplichtige?
- A Kinderen tot 18 jaar.
 - B Kinderen tot 21 jaar.
 - C Kinderen tot 23 jaar.
 - D Alle kinderen ongeacht leeftijd.
- 8 Welke kosten worden bij een huurwoning op grond van het Rapport alimentatienormen in beginsel aangemerkt als woonlasten in de alimentatieberekening?
- A Kale huur, gas, water en elektriciteit.
 - B Kale huur, kosten van inboedelverzekering en lokale belastingen.
 - C Kale huur na aftrek van huurtoeslag, verplichte servicekosten en lokale belastingen.
 - D Kale huur, kosten van onderhoud en verplichte servicekosten.
- 9 Wat is de bandbreedte die de SVB hanteert om te beoordelen of sprake is van co-ouderschap in de zin van het Besluit uitvoering kinderbijslag (BUK)?
- A 30/70.
 - B 40/60.
 - C 45/55.
 - D 50/50.

- 10 Welke van de onderstaande situaties vormt een grond waarop de rechter de onderhoudsverplichting jegens een jongmeerderjarige kan matigen?
- A De jongmeerderjarige werkt parttime naast zijn studie.
 - B De jongmeerderjarige weigert eenmalig contact met de ouder.
 - C De jongmeerderjarige gedraagt zich zodanig ernstig dat het verstrekken van levensonderhoud niet of niet ten volle van de ouder kan worden geleverd.
 - D De jongmeerderjarige kiest een dure studierichting.

CASUS 1

Rob en Annet

Rob en Annet zijn in 2019 uit elkaar gegaan en hebben in een ouderschapsplan afgesproken dat zij de zorg voor hun twee kinderen van 9 en 11 jaar oud gelijk zouden verdelen. De ene week verblijven de kinderen bij Rob en de andere week bij Annet. Hiermee verzorgen de ouders de kinderen in de vorm van co-ouderschap. De kinderen staan in de BRP ingeschreven bij Annet. De afspraak is dat degene bij wie de kinderen zijn de eigen verblijfskosten van de kinderen voor zijn of haar rekening neemt en dat zij samen de overige kosten delen. Voor de betaling van de verblijfsoverstijgende kosten storten beide ouders ieder € 100 per maand op een kindrekening. Ook de kinderbijslag komt op deze rekening terecht.

Er ontstaat onenigheid tussen Rob en Annet, onder andere over de betaling van de kosten. Rob verrekent steeds bedragen die hij zelf aan de kinderen besteedt met het bedrag van € 100 dat hij op de kindrekening moet storten. Het komt uiteindelijk tot een rechtszaak.

Annet vraagt en krijgt het hoofdverblijf van de kinderen toegewezen en de rechter stelt een door Rob aan Annet te betalen kinderalimentatie vast.

- a** Geldt de afspraak dat Rob en Annet samen de verblijfsoverstijgende kosten zouden voldoen na deze uitspraak nog steeds?

- b** Wat kan Annet de rechter vragen als zij geen kinderalimentatie wil laten vaststellen maar uitsluitend wil bereiken dat Rob zich aan de bestaande afspraken houdt?

Co-ouderschap roept bij de vaststelling van kinderalimentatie regelmatig vragen op over de verdeling van de kosten van kinderen. Naast de berekening van de kinderalimentatie spelen geschillen over de uitvoering van financiële afspraken, de verdeling van de verblijfs-

overstijgende kosten, de eventuele kindrekening, de kinderbijslag, het kindgebonden budget en soms ook over de hoofdverblijfplaats van de kinderen en hun inschrijving in de BRP. Deze onderwerpen bepalen niet allemaal rechtstreeks de hoogte van de onderhoudsbijdrage, maar hangen in de praktijk wel nauw met elkaar samen. Daarom worden zij in dit blok gezamenlijk behandeld.

A2

Belangrijke begrippen en uitgangspunten

Co-ouderschap: co-ouderschap is in Nederland niet als afzonderlijke regeling wettelijk vastgelegd, maar wordt mogelijk gemaakt door een samenstel van bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek. Hoewel de term in de praktijk veel wordt gebruikt, kent de wet geen definitie.

Het Rapport alimentatienormen¹ sluit daarbij aan en omschrijft co-ouderschap als volgt:

“Co-ouderschap is een niet-wettelijke term die in de praktijk gangbaar is voor verschillende varianten van gedeelde zorg. Het uitgangspunt is dat ouders naar rato van hun draagkracht in de kosten van een kind bijdragen.”

Vanuit deze uitgangspunten geeft het Rapport alimentatienormen praktische handvatten voor de berekening van de kinderalimentatie. Voor co-ouderschap zijn met name de zorgkorting en de verdeling van de verblijfsoverstijgende kosten van belang.

Zorgkorting: bij co-ouderschap adviseert het rapport een zorgkorting toe te passen, afhankelijk van het aantal dagen dat de minderjarige bij de niet-hoofdverblijf ouder verblijft. Bij een gelijke zorgverdeling bedraagt de maximale zorgkorting 35% van de behoefte van de minderjarige.

Verdeling van kosten: de kosten van de kinderen worden tussen de ouders verdeeld naar rato van hun draagkracht, ongeacht de feitelijke zorgverdeling.

Verblijfskosten: ‘verblijfskosten’ is een in de rechtspraak gangbare aanduiding die niet als zodanig voorkomt in het Rapport alimentatienormen 2026. Onder verblijfskosten worden de kosten verstaan die een ouder maakt tijdens de dagen waarop de minderjarige daadwerkelijk bij hem of haar verblijft. Beide ouders hebben kosten voor eten, drinken, wonen, energie, dagelijkse verzorging enzovoorts

¹ rechtspraak.nl/binaries/_rts_1768906378057/content/assets/lbvr/an/lbvr-an-rapport-alimentatienormen-versie-januari-2026.pdf.

gedurende de tijd dat de minderjarige bij hem of haar verblijft. De verblijfskosten van de ouder bij wie de minderjarige verblijft, worden geacht door de zorgkorting te worden gedekt.

Verblijfsoverstijgende kosten: verblijfsoverstijgende kosten zijn kosten die niet samenhangen met het dagelijks verblijf van de minderjarige bij een van de ouders, maar betrekking hebben op de minderjarige, ongeacht bij welke ouder dat kind verblijft.

Het Rapport alimentatienormen legt de verantwoordelijkheid voor deze kosten bij de ouder bij wie de minderjarige het hoofdverblijf heeft (paragraaf 4.3.5). Dit is een rekenkundig uitgangspunt binnen de draagkrachtformule, geen zelfstandige norm. Die ouder beschikt hiervoor over een gedeelte van het eigen aandeel in de kosten van de kinderen, vermeerderd met de kinderbijslag. Het staat de ouders vrij om andere afspraken te maken, maar als de rechter een berekening van de alimentatie maakt, wordt dit uitgangspunt doorgaans gehanteerd. Zie bijvoorbeeld Hof Den Haag 29 oktober 2025, ECLI: NL:GHDHA:2025:2329, waarin het hof het uitgangspunt herhaalt dat de ouder bij wie een kind de hoofdverblijfplaats heeft alle verblijfs-overstijgende kosten voor zijn rekening neemt. Het in mindering brengen van kosten die ten behoeve van de minderjarige waren gemaakt door de man, is niet toegestaan.

Kindrekening: de kindrekening is een gezamenlijke bankrekening op naam van beide ouders. Ouders storten beiden een bijdrage en vanaf de kindrekening worden vervolgens kosten voor de minderjarige voldaan. Over het algemeen zijn dat de verblijfsoverstijgende kosten. De wet biedt geen grondslag voor een rechterlijk verzoek tot vaststelling van een bijdrage op een kindrekening (Rb. Amsterdam 25 mei 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:2854). Er is een belangrijk onderscheid tussen de onderhoudsbijdrage zelf en de wijze waarop de ouders de kosten onderling organiseren, bijvoorbeeld via een gezamenlijke kindrekening (HR 22 november 2024, ECLI:NL:HR: 2024:1718). Hoewel een kindrekening in de praktijk een bruikbaar instrument kan zijn, ontstaan regelmatig geschillen over de uitvoering van de gemaakte afspraken.

Draagkrachtloos inkomen: onder draagkrachtloos inkomen wordt verstaan het deel van het inkomen waarover geen draagkracht wordt berekend en dat om die reden niet ten goede kan komen aan de alimentatieverplichting.